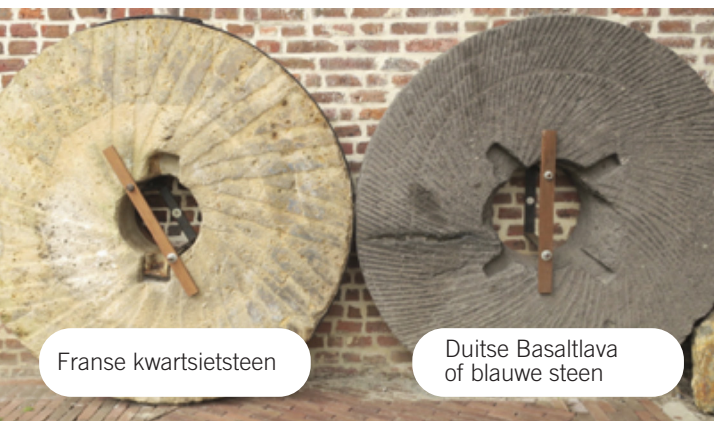

Deze stenen windmolen is in 1804 opgericht door enkele teuten van de stad Hamont. Hij is van het type stenen stellingmolen: een bovenkruier.

Franse kwartsietsteen

Duitse Basaltlava of blauwe steen

V.U. Stad Hamont-Achel, oktober 2023

Info

NAPOLEONSMOLEN

Napoleonspad 7, 3930 Hamont-Achel

www.hamont-achel.be (toerisme, bezienswaardigheden, ...)

www.hamont-achel.com (erfgoed)

Open: dinsdagnamiddag van 13.00 tot 17.00 u.

Van maart tot nov: iedere eerste en derde zaterdagmiddag van 13 tot 17 u. En op afspraak.

Info:

Harry Wijnants
Tel. +32 496 32 20 53
harry_wijnants@telenet.be

Johan Schuurmans
Tel. + 32 497 92 83 38
schuurmans.johan@belgacom.net

Harrie Meeuwissen
Tel. +32 475 95 11 76
harrie@meeuwissen.be

Theo Renckens
Tel. +32 498 91 20 04
theo_hamont1@hotmail.com

Wouter Winters
Tel. +32 478 38 26 97
wouter.winters79@gmail.com

STAD HAMONT-ACHEL

UiTpunt

Wal 26
3930 Hamont-Achel
Tel. 011 51 05 02
uitpunt@hamont-achel.be

www.hamont-achel.be

V.V.V. HAMONT-ACHEL

Generaal Dempseylaan 1
3930 Hamont-Achel
Tel. 011 64 60 70
info@toerisme-hamont-achel.be

Napoleonsmolen

SINDS 1804

Geschiedenis

Deze stenen windmolen is in 1804 opgericht door enkele teuten van de stad Hamont. Hij is van het type stenen stellingmolen: een bovenkruier.

De graanmolen bevat aan de buitenzijde het jaartal 1804 en ‘AN XII’. Dit verwijst naar de Franse jaartelling die in 1792 werd opgestart. De Napoleonsmolen is gebouwd als graanmolen met twee koppels maalstenen. In de jaren dertig werd één koppel omgebouwd op elektriciteit om de concurrentie voor de blijven. De wieken zijn van het traditionele Oud-Hollandse type, met gelaste Derckx-roeden. De gietijzeren molenas dateert uit 1845 maar werd in deze molen geplaatst rond 1900 ter vervanging van de as in eiken hout.

In 1867 werd in een bijgebouw een olieslagerij ingericht, waardoor de windmolen enkele meters moest worden opgehoogd. Het olieslagwerk werd de eerste jaren aangedreven door een stoommachine, maar vanaf 1876 kon het gehele mechanisme worden aangedreven door een tweede spil van de windmolen.

In 1952 legde Jaak Van Bree de windmolen stil en zette zijn werk voort met behulp van een elektromotor. In 1968 eindigde de commerciële uitbating. Van 1968 tot 1972 werd de molen uitgebaat als café-dancing met de toepasselijke naam ‘Don Quichotte’.

In 1982 werd de molen geklasseerd als beschermd monument en de omgeving een beschermd dorps-zicht. In 1990 kocht de stad de molen en in het Pinksterweekend van 1997 werd de gerestaureerde windmolen opnieuw officieel in gebruik genomen.

In 2009 werden omgevingswerken rond de molen uitgevoerd die historische funderingen en een waterput blootlegden. In 2010 werd het aanpalende woon- en winkelproject Bernard Kemppelein geopend en in 2012 werd het sociale woonproject van het Kempisch Tehuis langs het Molenpeike in gebruik genomen. De ruimtelijke planning rondom het monument is een mooi voorbeeld van inpassing van oud en nieuw.

Technische gegevens

De molenromp: hoogte van 19 meter

De stelling: hoogte van 7,10 meter met 40 eiken schoren

Buitendiameter onderzijde: 13,40 meter

Muurdikte: 1,10 meter

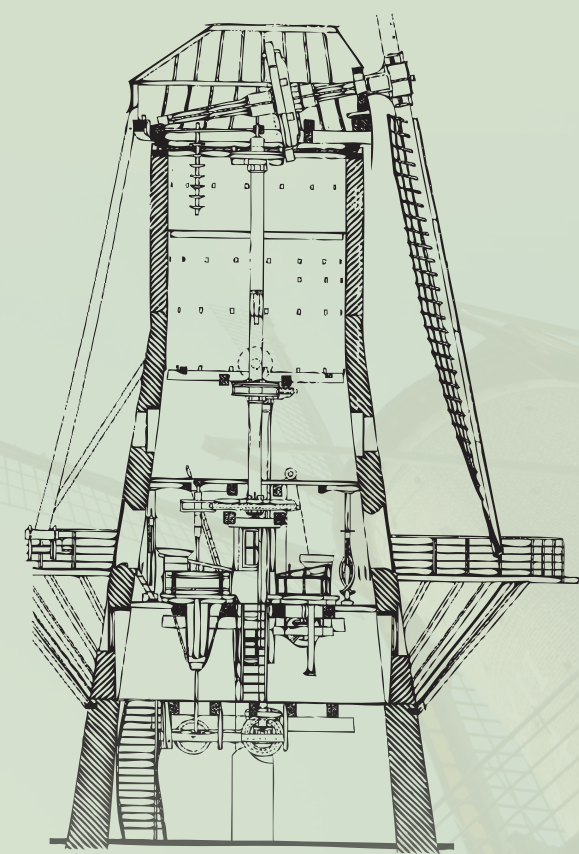
Buitendiameter bovenzijde: 5,50 meter

Muurdikte: 0,46 meter

Gewicht van de kap: 13,5 ton

Kruiwerk: Engels kruiwerk van 51 rollen tussen kap en romp

Het gevlucht: stalen roeden in 1997 gelast bij Derckx (nrs. 837 en 838)

De binnenroede meet 25,8 meter en de buitenroede 26 meter. De gietijzeren molenas uit 1845 werd gemaakt bij fa Enthoven (nr 120). De wieken zijn van het Oud-Hollands wieksysteem en bestaan uit een latwerk (32 scheien) van Russisch lariks met acacia spieën. De vier katoenen windzeilen zijn afkomstig van zeilmakerij Wakker in Maassluis. Ieder end bevat 12 kikkerlussen en de windborden zijn 55 cm breed. Op de molenas zit een vangwiel met een diameter van 2,78 meter met 67 essen kammen die een kroonwiel aanduwen met 33 azijnhouten kammen. Het vangwiel heeft een ijzeren haspel en wordt gevangen door 4 wilgenhouten vangstukken van de Vlaamse vang.

Op de steenzolder bevinden zich 2 koppels maalstenen. Het koppel op de zuidkant, aangedreven door de wind, is een zeventiender met een maallaag uit kwarts en een excentrisch zwaipandscherpsel. (1997 Van Hees uit Geldern)

Het koppel op de noordkant, aangedreven met een elektromotor van 11 kW, is een zestiender met een maallaag uit kwarts en een centrisch scherpsel. (2008 Hans Titulaer uit Plasmolen). Het luiwerk is een sleepluiwerk. De verhouding van de molenas tot de molensteen is 1 / 5,4.

Haverpletter uit 1930.

Het olieslagwerk

Het olieslagwerk bestaat uit een kollergang, een vuister en een slagbank. De kollergang bestaat uit twee lopers uit blauwe hardsteen met een dikte van 37 cm en een doorsnee van 1,96 meter. Deze lopers pletten de zaden op de ligger, het doodsbed tot zaadmeel. Rondom de ligger is een houten goot waarin het zaadmeel wordt opgevangen. Het doodsbed in blauwe hardsteen is 50 cm dik en het geheel heeft een doorsnede van 1,77 meter.

Het steenwiel dat de kollergang aandrijft, heeft 52 kammen. Om de olie vlotter te laten afscheiden kan het zaad worden opgewarmd op de vuister. Op de slagbank, een eiken blok van 3 meter lang en een dikte van 60 cm wordt de olie uit het zaadmeel geperst. De slaghei, aangedreven door een tuimelas, drijft de slagwig tussen de jaagijzers in de perskamer tot de buulen zo plat zijn als een koek. Hierdoor ontstaat een druk van 300 atmosfeer op de buulen met het zaadmeel. Door deze druk wordt de olie uit het zaadmeel geperst.

De olie wordt onder het slagblok opgevangen in twee pannen. Olie slaan is een indrukwekkend gebeuren en hard werk voor de molenaar. In 2008 werd een elektronisch aangedreven elektromotor geplaatst van 4 kW om bij geen of onvoldoende wind, het slagwerk aan te drijven.

